

За даними результатами дослідження встановлено, що запропоновані педагогічні умови розвитку короткочасної зорової, слухової пам'яті й словесно-логічної пам'яті молодших школярів на матеріалі уроків природознавства в учнів початкової школи є дієвими, підтвердженням цього є отримані результати експерименту.

Список використаної літератури:

1. Пушкарьова Т. Діагностування та розвиток пізнавальних процесів молодшого школяра за умови психологічного супроводу експериментальної програми «Росток» / Т. Пушкарьова // Рідна школа. – 2008. – № 3–4. – С. 55–57.
2. Скляренко О. М. Проблема розвитку пам'яті на ранніх стадіях онтогенезу [Електронний ресурс] / О. М. Скляренко // Наука і освіта. – 2012. – № 6. – С. 187–190. – Режим доступу до журналу : http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/journals/2012/NiO_6_2012/2/Sc1.htm
3. Методика «Запомни рисунки». Тест для дітей [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://doshkolnik.ru/psihologiya/4448-risunki.html>
4. Діагностика пам'яті молодших школярів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eidetic.kiev.ua/varto-pochitati/29-diagnostika-pam-yati-molodshikh-shkolyariv>

Науковий керівник: к. п. н., доцент Нінова Т. С.

К. Тищенко

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ СПОСТЕРЕЖЕНЬ У ПРИРОДІ

З погляду сучасної концепції педагогічної освіти метою формування у дошкільників «елементарних математичних уявлень» є не лише навчання їх лічби та обчислення, орієнтування у просторі й часі, але і формування логічних умінь. Мається на увазі не пряме навчання логічним операціям і відношенням, а підготовка дітей шляхом практичних дій до засвоєння точного значення слів і сполучень, які називають ці операції та відношення. Відповідно до такого підходу у змісті дошкільної освіти, окресленому Базовим компонентом дошкільної освіти, виділено математичний та логічний аспекти, засвоєння яких забезпечує формування логіко-математичних уявлень – класифікація геометричних фігур, предметів, множин; серіацію за величиною, масою, об'ємом, розташуванням у просторі й часі; обчислення та вимірювання кількості, довжини, висоти, ширини, об'єму, маси [1, с.18].

Природа – найкраща можливість для розвитку спостережливості дітей. Спостереження дітей в природі – один із головних засобів їх розвитку. В процесі його розширюється орієнтація дітей в навколишньому середовищі, формується сенсорно-пізнавальний розвиток, пізнавальні здібності математичного характеру, виховується відповідне відношення до природи [2]. Під час прогулянок на практиці, я вчила дітей спостерігати за певними об'єктами, порівнювати форми, кольори, групувати їх по зовнішніх ознаках. У процесі засвоєння знань у дітей утворюється більш високі форми пізнавальної діяльності.

Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» передбачає створення сприятливих умов для особистісного становлення і творчої самореалізації кожної дитини та формування в неї життєвої компетентності. Ознайомлення дітей з навколишнім світом реалізуються впродовж дошкільного дитинства в іграх, на заняттях, екскурсіях, прогулянках. Встановлено, що навчання дітей різним видам математичної діяльності спрямоване на розкриття зв'язків та відношень між предметами. Це означає, що таке навчання призводить не лише до практичного результату (оволодіння навичкою лічби, виконання елементарних математичних операцій, об'єднання множин за спільною ознакою тощо), але й сприяє загальному розвитку дитини [3, с.211].

До кінця дошкільного віку у дітей повинна бути розвинута елементарна форма логічного мислення, здатність до аналізу і синтезу, уміння виділяти індивідуальні і загальні

ознаки рослин і тварин, робити узагальнення, дошкільники мають оволодіти умінням порівнювати та класифікувати об'єкти природи за якісними ознаками й чисельністю, знати співвідношення між одиницями часу, довжини та маси, орієнтуватися в порах року, володіти інформацією з чого складається рік, місяць [4].

У процесі ознайомлення дітей з природою в закладі дошкільної освіти використовуються такі методи:

- наочні (спостереження, розгляд картин, демонстрація фільмів);
- практичні (дослід, ігровий метод, праця);
- елементарні (досліди);
- словесні (розповіді, читання художніх творів, бесіди) [4].

Найкращий результат дає спостереження. Під впливом спостережень дошкільники формуються уявлення про утворення чисел, відношень між ними, кількісну і порядкову лічбу.

Ознайомлення дітей з навколишнім світом реалізується впродовж дошкільного дитинства в іграх, на заняттях, екскурсіях, прогулянках.

Класифікація в елементарній формі групування предметів за допомогою спостережень у природі доступна навіть дітям молодшого дошкільного віку. Вони можуть здійснювати перцептивно - практичні дії порівняння предметів, знаходити між ними подібність за якоюсь зовнішньою ознакою – величиною, формою, кольором, вагою тощо. Кожна яскрава ознака в групі подібних предметів стає стимулом для їх зіставлення і групування [4].

Щоб виявити рівень логіко-математичних уявлень у дітей при класифікації, множин, предметів, можна застосовувати такі ігри:

1. «Знайди відмінність» (дидактична вправа).
«Що зайве?» (дидактична вправа).

Мета: з'ясувати, чи вміють діти знаходити спільні та відмінні ознаки предметів, об'єднувати предмети у групи за однією з них; розвивати логічне мислення, а саме логічні операції: групування, класифікація, серіація.

2. «Знайди те, що я скажу» (дидактична вправа).

Мета: з'ясувати, чи вміє дитина визначати форму предметів за допомогою геометричної фігури як еталона. Для вправ можна спочатку брати предмети простої форми, що не мають деталей. Наприклад, прапорці, дощечки різної форми; квадратну хустку, шарф прямокутний, косинку, краватку трикутної, стакан циліндричної форми. Дітям пропонується розглянути навколишні предмети і відгадати: «Що я бачу кругле, чого ви не бачите?», «Що я бачу квадратне, чого ви не бачите?», «Що я бачу трикутне, чого ви не бачите?» тощо [4].

- II. Зіставлення за величиною, масою, об'ємом, розміщенням у просторі, часі.

1. «Ріпка» (дидактична вправа).

Мета: з'ясувати, чи вміють діти розрізняти об'єкти за розміщенням у просторі і віддаленістю один від одного, визначати, хто із персонажів більший, а хто менший.

Дітям пропонується розповісти, хто перший хотів вирвати ріпку, хто перший допоміг дідусеві, хто останній прийшов на допомогу, хто був найближчий біля ріпки, хто далі, ще далі? Визначити, який персонаж менший, який більший?

2. «Знайди скарб» (дидактична вправа).

Мета: з'ясувати, чи вміє дитина визначати напрямок руху і місце одного предмету щодо іншого.

Дітям пропонується знайти схований скарб на вулиці за словесною вказівкою: «Обернися ліворуч, зроби чотири кроки. Обернися праворуч, зроби три кроки. Подивіться уважно: з лівого боку від дерева і ти побачиш куцики. Підійти і стань так, щоб вони були позаду тебе. Скарб знаходиться ліворуч тебе і праворуч від берези. Де це?» [4].

Отже, формування логіко-математичних уявлень у дітей старшого дошкільного віку засобом спостереження в природі досліджувалась в різних аспектах. Підтверджується

важливість формування логічних операцій, обчислення та вимірювання, логічні уміння, які складають основу виконання цих операцій з допомогою спостереження в природі. Природа відіграє важливу роль в становленні особистості дитини, її уважності, зацікавленості, допитливості, відповідальності за оточуюче середовище. Ознайомлення дітей з навколишнім світом реалізується впродовж дошкільного дитинства в іграх, на заняттях, екскурсіях, прогулянках.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти // Дошкільне виховання. –2012. – №7. – С. 4-192.
2. Методика дошкільного навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://allreferat.com.ua/uk/pedagogika_metoduka_vukladanny/kontrolnaya/4949/page/3
3. Білан О. І. Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 264 с.
4. Формування логіко – математичної, мовленнєвої компетентності у дітей старшого дошкільного віку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://metodportal.com/node/30981>

Науковий керівник: к. пед. н., доцент кафедри Зорочкіна Т. С.

О. І. Улич

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ВИКОРИСТАННЯ КОНСТРУКТОРА LEGO В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ

LEGO – одна з найвідоміших і поширених нині педагогічних систем, яка широко використовує тривимірні моделі реального світу в предметно-ігровому середовищі в процесі навчання та розвитку дитини дошкільного віку [5]. LEGO – конструювання, сприяє активному розвитку дітей дошкільного віку і підвищення якості дошкільної освіти. З використанням LEGO кожна дитина незалежно від її віку має можливість показати свою фантазію, насолоджуватися можливістю жити у власному рукотворному світі.

Конструктор LEGO – це не лише яскрава іграшка, а цілий методичний комплекс, що відкриває педагогам та батькам широкі можливості для його використання в освітньому процесі. Конструктори LEGO на сьогоднішній день є незамінним матеріалом для занять у закладах дошкільної освіти. Саме такий конструктор широко впроваджується в зарубіжних та вітчизняних освітніх та спеціальних (корекційних) установах.

Даний конструктор LEGO в перекладі з данської – «розумна гра», а найголовніше, що це яскравий, барвистий, поліфункціональний матеріал, який має великі можливості для пошукової діяльності дітей [3].

Для вихователів закладів дошкільної освіти використання LEGO - конструктора є чудовим засобом для всебічного розвитку дітей дошкільного віку, що забезпечує інтеграцію різних видів діяльності.

За допомогою конструктора LEGO вирішуються завдання освітньої діяльності за наступними напрямками:

- розвиток дрібної моторики рук, стимулюючи в майбутньому загальний мовленнєвий розвиток і розумові здібності;
- навчання правильному і швидкому орієнтуванню в просторі;
- отримання математичних знань про рахунок, форму, пропорції;
- розширення уявлень дітей про навколишній світ, архітектуру, транспорт;
- розвиток уваги, пам'яті, мислення, здатності зосереджуватися;
- оволодіння умінням подумки розділити предмет на складові частини і зібрати з частин ціле;
- навчання спілкуванню один з одним, повага до праці інших.

Конструктор LEGO має переваги в порівнянні з іншими конструкторами: різноманітність деталей; своєрідність кріплень; деталі міцні, легкі, яскраві, привертають